

Ocena čebelarske pašne sezone 2024

Aleš Bozovičar, opazovalec in napovedovalec čebeljih paš (ales.bozovicar@czs.si)

Foto: Aleš Bozovičar

Uši na bukvi, Javorniki, 26. maj 2024

Zaključila se je še ena čebelarska sezona, tokrat v letu 2024. Letošnja sezona se je zaključila zelo »mešano«, če se lahko tako izrazim. Posamezne lege države so imeli dobre, če ne celo odlične donose, medtem ko so druge sezono zaključili z rahlim pozitivnim stanjem ali celo z negativnim predznakom.

Zadnja leta se nam slika tople zime ponavlja in enako je bilo letos. Sneg do nižin smo prejeli šele v drugi polovici januarja, ko je hladno vreme zaustavilo že začeti razvoj prvih znanilcev pomladi (leske, teloha), ki so se prebudili že v času novega leta. Mraz ni trajal dolgo in že v februarju smo imeli ponovno nadpovprečne temperature. Takrat so zacveteli tudi spomladanska resa, navadni zvonček, trobentica, vijolica ... Na zgodnjih legah smo v drugem delu februarja videli že cvetove na vrbah in tudi prve cvetove na mandljih. Kljub zgodnjemu času so bili takrat dnevi ugodni in čebele so predvsem na vzhodu in jugu države prinašale koške cvetnega prahu. Ugodno vreme smo imeli tudi v marcu in razvoj rastlin je temu primerno hitel. Odpirajoče brste smo na območju Primorske opazovali na akaciji že skoraj v začetku marca in takšnega začetka sezone se vedno bojimo. Zgodnji razvoj in ugodno vreme v februarju ter marcu ne pomenita nič dobrega, saj v zadnjih letih to sliko pokvari april, ko imamo največ padavin in nižje temperature. Enako je bilo letos. Spet smo trepetali pred nizkimi temperaturami in vdori hladnih zračnih mas s severa, ki so nas dvakrat celo dosegle. Temperature so se spustile do -2°C , vendar k sreči večje škode na sadnem drevju, divji češnji in za nas pomembni akaciji ni bilo. Še največ pozebljih cvetov je bilo opaziti na Primorskem, vendar le na nižje ležečih vejah v dolinah. Ugodnejše vreme

smo imeli na vzhodu in jugu države, kjer je čebelam celo uspelo izkoristiti cvetenje češnje ter regrata. Razvoj čebel je bil na teh območjih dober, kar se je poznalo tudi kasneje pri izkoriščanju akacijeve paše.

Najprej omenimo oljno ogrščico, ki je bila na vzhodu države prisotna na razmeroma velikih površinah. Kolikor je vreme dopuščalo, so jo čebele izkoriščale in pri dobro razvitih družinah so čebelarji skupaj s cvetlično bero že točili prvi med. Cvetenju oljne ogrščice je sledilo cvetenje akacije. Najprej na območju Primorske, kjer je izkoriščanje paše oviralo vreme – nizke temperature in pogoste padavine. Ob takšnem stanju so čebele nabrale komaj dovolj zase, marsikje pa je bilo potrebno tudi krmljenje. Na vzhodu in jugu države je bilo vreme boljše, kar se je poznalo v panjih in mediščih. Nekatere močne družine so nabrale tudi več kot 15 kg medu.

Popolnoma drugačna slika v tem času je bila na območju osrednjega dela države, na območju Koroške, Štajerske, Gorenjske in tudi Primorske. Z izjemo zadnje, kjer je čebelam uspelo nabrati zase, so bila v preostalih regijah stanja negativna in smo morali čebelarji čebelje družine krmiti in na ta način pokrivati njihove dnevne potrebe. Kljub številnim cvetovom na javorjih pa pravih donosov zaradi neugodnih vremenskih razmer ni bilo. Na posameznih mikrolokacijah sicer vsaj ni bilo treba krmiti čebel, donosov, ki bi omogočili točenje medu, pa kljub temu ni bilo do konca maja.

Uši na lipi, Tolmin, 6. junij 2024

Foto: Aleš Bozovičar

Velika črna smrekova ušica, Ljubljanski vrh, 9. maj 2024

Pogoste padavine, dosti vlage in nižje temperature so dobro vplivale na razvoj ušic. Opazovali smo jih skoraj na vseh drevesnih vrstah, in to že kar zgodaj, že v sredini maja. Kolikšen je bil izkoristek izločene mane, težko ocenimo, zagotovo pa je bila v manjšem deležu prisotna v kostanjevem in lipovem medu. Dobro so se razvile tudi ušice na smreki: rdečerjava puhasta smrekova ušica, črna smrekova ušica, močno puhasta smrekova ušica in sivozelena smrekova ušica. Pozitivne donose predvsem zaradi izločanja rdečerjave puhaste smrekove ušice smo beležili na območju Koroške, posameznih delih Gorenjske in višjih legah gozdov osrednjega dela države. Na smreki je bil prisoten tudi veliki smrekov kapar, mali smrekov kapar pa le v manjšem številu. V osrednjem delu države so se ponekod dobro razvile tudi velike rjave hojeve ušice, ki so predvsem na območju Hrušice, Logatca, Javornikov in ribniško-kočevskega območja lahko vplivale na rahle donose v začetku meseca junija, vse do začetka cvetenja lipa in kostanja.

Letos so donosi z velikolistne lipe razočarali oz. nam je potrdila trditev iz preteklosti, da čebele na njej naberejo predvsem cvetni prah. Kot kaže, velikolistna lipa med v zelo toplih pogojih brez pogostih padavin. Začetku cvetenja velikolistne lipe je sledilo cvetenje malolistne lipe in kostanja. Tu so bili donosi boljši. V povprečju so se tehtnice na kostanjevi paši dvignile med 15 in 20 kg, kar je za kostanj ob takšnih pogojih, kot smo jih imeli letos, zelo dobro. Točenje medu žal ni bilo temu primerno, saj so čebele marsikje šele na kostanjevi paši dodobra zapolnile plodišča in si popolnile zalogo hrane. Podobno je bilo tudi pri paši na malolistni lipi. Čebelje družine, ki so bile zaradi slabših donosov in pomanjkanja hrane v času pred to pašo slabše razvite, so pašo slabo izkoristile in težje napolnile medišča. Tako kot na drugih drevesnih vrstah so se letos ušice v velikem številu pojavile tudi na lipi. Razvoj ušic in izločanje mane sta sovpadala s cvetenjem rastlin, kar je omogočilo nadaljevanje paše tudi

po zaključku cvetenja in vse do konca julija. Donosi so se v času ugodnega vremena gibali med nič in 1,5 kg. Kar je za tak čas odlično, sploh ob dejstvu, da so uši na hoji nazadovale in niso kazale dobre paše. To je bil tudi razlog, da smo prevozni čebelarji ostali dlje na lipovi paši, ko je ta že odcvetela. Predvsem smo dolgo vztrajali na severni Primorski na območju Kanala, Tolmina in Kobarida.

Kot že omenjeno, hoja ni kazala dobre paše. Veliko število ušic na vseh rastlinskih vrstah je omogočalo dober razvoj naravnih sovražnikov ušic, ki so plenili tudi ušice na hoji. Z izjemo vzhoda države je bila po koncu lipove in kostanjeve paše sezona zaključena. Na vzhodu smo v avgustu in prvi polovici septembra za čas cvetenja ajde, zlate rozge, nedotike in medovitih kmetijskih poljščin ponovno beležili rahle donose. Pozitivna stanja čebelarskih tehtnic smo v septembru beležili tudi na zahodu in jugu države, v času cvetenja bršljana. Upamo, da ste bili čebelarji na to pozorni in ste čebele sočasno krmili oz. kristalizirane sate pravi čas odstranili ali zamenjali s sati s primerno zimsko krmo.

Letošnja čebelarska sezona se je na ravni celotne Slovenije zelo približala povprečju zadnjih let, saj ocenjena letna pridelava medu znaša 1094 t, kar je le za slabih 24 t manj od povprečja zadnjih 11 let. Ocenjujemo, da je v povprečju posamezna gospodarska družina letos prinesla 7,52 kg medu. Ob tem se moramo zavedati, da so posamezne lege letos to povprečje močno presegle, medtem ko v drugih regijah ali posameznih področjih govorimo o nični pridelavi medu.

Na koncu za vse čebelarke in čebelarje upam, da ste bili uspešni v borbi proti varojam, in vam želim, da bi končno imeli pravo zimo z veliko snega, poznim začetkom prihodnje pomladi in odlično pašno sezono 2025.

Naj med!

Rdečerjava puhasta smrekova ušica, Litija, 17. maj 2024